

ADMINISTRACIÓ DE JUSTÍCIA - PRINCIPAT D'ANDORRA

S E N T E N C I A

Andorra la Vella, 17 SET. 2009

Pere Pastor Vilanova, Batlle Ponent,
Jordi Paris Aguiló, Batlle,
Jaume Tor Porta, Batlle.

Tribunal de Batlles, Secció Civil,

Vistos els presents autes, de núm. 380-4/2008, tramitats pel procediment ordinari, seguit entre les parts, respectivament, agent i defenent:

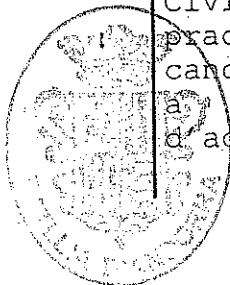
M. V. P.

c/.

REGISTRADOR/A DEL REGISTRE CIVIL D'ANDORRA i A . B:
F.

RESULTANT: Que en l'audiència del 27 de novembre de 2008, la Sra. M. V. P. va presentar demanda contra els defenents tot exposant que havia contret matrimoni canònic a Barcelona amb el Sr. B. el dia 19 de maig de 1972. Que havia recaigut sentència de separació a Andorra el 23 de juliol de 1981. Que la demanda de divorci del seu espòs va ser desestimada el 21 de febrer de 2003 per manca de jurisdicció dels Tribunals andorrans. Que el Sr. B. havia inscrit el matrimoni a Andorra sense el seu consentiment i per tant en contravenció amb l'article 109 de la llei del Registre Civil.

I després d'invocar els fonaments de dret que considerava aplicables al cas, suplicava de dictar sentència en el sentit de declarar la nul·litat de la inscripció al Registre Civil del matrimoni entre els Srs. B. i V. practicada el 27 d'octubre de 2003, d'acordar la cancel·lació de la inscripció i de condemnar la part adversa a satisfer les costes processals, inclosos honoraris d'advocat i de procurador.

PRINCIPAT D'ANDORRA

ADMINISTRACIÓ DE JUSTÍCIA

RESULTANT: Que el defenent va comparèixer a l'acte de judici fixat per a contesta, manifestant que no li era exigible el coneixement de la llei del Registre Civil. Que no podia ser condemnat a satisfer les costes.

Quant a la Sra. Registradora, manifestava que calia que existís concordança entre el registre civil i la realitat extraregstral; que els cònjuges eren andorrans; que el títol presentat pel Sr. B. era autèntic i legal; que era inviable la via d'accés al registre mitjançant una notificació entre autoritats eclesiàstiques i finalment que l'actitud de la demandant era contrària a la bona fe. Que calia desestimar la demanda i condemnar l'agent a sufragar les costes.

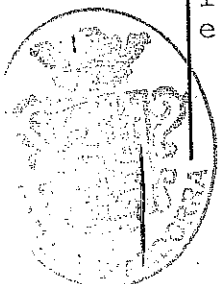
RESULTANT: Que l'agent va replicar explicant que la Registradora no va complir amb les previsions de l'article 10 de la llei del Registre Civil i que ella residia a Barcelona.

RESULTANT: Que la Sra. Registradora va duplicar, mantenint que l'assentament era la transcripció d'un certificat literal del Registre Civil espanyol (no d'una certificació eclesiàstica) que comprovava el fet del matrimoni d'un andorrà (article 5 de la llei i 37 del Reglament) i que no era d'aplicació l'article 109 doncs no s'inscrivía cap acta religiosa. El Sr. B. no afegia cap particular.

RESULTANT: Que rebut el plet a prova, es portà a efecte tota la que fou declarada pertinent pel Batlle Ponent, amb el resultat que figura en els documents de prova adjunts als autes.

RESULTANT: Que en tràmit de conclusions, la representació processal de l'agent conclouia que la inscripció era feta per evitar la competència dels tribunals espanyols.

RESULTANT: Que el Ministeri fiscal conclouia en

ADMINISTRACIÓ DE JUSTÍCIA - PRINCIPAT D'ANDORRA

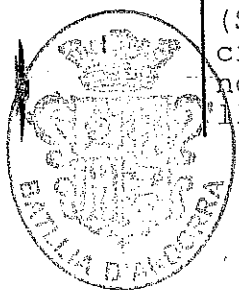
la desestimació de la demanda.

I. CONSIDERANT: Per la present demanda, la Sra. M. V. P promou la declaració de nul·litat de la inscripció al Registre Civil d'Andorra del matrimoni celebrat entre els Srs. E i V i practicada el 27 d'octubre de 2003, com també la cancel·lació de la inscripció i la condemna de la part adversa a satisfer les costes processals, inclosos honoraris d'advocat i de procurador.

II CONSIDERANT: És pacífic que els litigants - ambdós de nacionalitat andorrana (folis 59-60)- es van casar canònicament a la província de Barcelona el 19 de maig de 1972 (foli 35). El Sr. B va promoure demanda de divorci el 7 de desembre de 2001, però aquesta va ser declarada inadmissible mitjançant sentència ferma adoptada pel Tribunal Unipersonal del Batlle el dia 21 de febrer de 2003 per manca de jurisdicció (folis 41-47). En data 23 d'octubre de 2003, un despatx d'advocats va promoure la inscripció del matrimoni dels Srs. V i B prop del Registre Civil d'Andorra (foli 89), la qual va admetre l'assentament el 27 d'octubre de 2003 (foli 96). La Sra. V nega la seva participació en la petició d'inscripció del seu matrimoni, cosa que és admesa pels defenents.

La petició de nul·litat de la inscripció registral es sustenta en l'article 109 de la llei del Registre civil, segons el qual: "La inscripció dels matrimonis celebrats a l'estranger entre cònjuges, dels quals almenys un és andorrà o resident a Andorra, ha d'ésser promoguda pel cònjuge andorrà o resident ... la petició d'inscripció ha d'ésser signada pels dos contraents o els seus apoderats, els quals han de signar també la inscripció juntament amb el registrador". Força és de constatar que la petició d'inscripció porta només les signatures de la Sra. P i de la Registradora civil, sense que enlloc quedi acreditat que la Sra. P actués en representació de la Sra. VALLE.

Els demandats defensen la validesa de la inscripció, al·legant desconeixença de la llei andorrana (Sr. B), necessitat de concordança entre el registre civil i la realitat, com també inviabilitat de la notificació entre autoritats eclesiàstiques que estableix la llei.

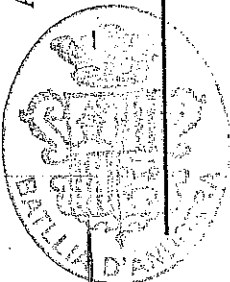

Cap d'aquests arguments és convincent a criteri d'aquest Tribunal. En efecte, la ignorància de la llei no excusa (Decretals, llibre V, regla XIII), el legítim desig de fer concordar el contingut del Registre amb la realitat no es pot realitzar en detriment dels requisits imperatius establerts en la llei i finalment no es prova la dificultat per obtenir, a través de l'ordinari d'Andorra, la certificació literal canònica del matrimoni lliurada per l'òrgan canònic competent. Per acabar, el Registre civil afegeix haver inscrit un certificat literal del Registre Civil de Barcelona (i no una certificació eclesiàstica), però tampoc podia fer-ho, doncs, a banda de mancar sempre l'acord de la Sra. V. les previsions específiques de l'article 109 de la llei del Registre civil prevalen sobre les disposicions més generals, com és el cas de l'article 5. Per finalitzar, la bona o mala fe de la defenent no és especialment transcendent aquí, en discutir-se principalment aspectes formals substancials.

Per tot l'exposat, escau estimar la demanda.

III CONSIDERANT Que l'estimació de la demanda condueix a fer aplicació del principi objectiu del venciment (Codi 7, 51, 5), de manera que escau la imposició de les costes judicials als defenents, inclosos honoraris d'advocat i de procurador.

Vist el dret aplicable al cas i els usos i costums del Principat d'Andorra, el Tribunal de Batlles,

ADMINISTRACIÓ DE JUSTÍCIA - PRINCIPAT D'ANDORRA

DECIDEIX

Estimar la demanda formulada en data 27 de novembre de 2008 per la Sra. M. V. P. contra el Sr. A. B. F. i la Sra. Registradora del Registre Civil; declarar la nul·litat de la inscripció al Registre Civil del matrimoni celebrat entre els Srs. B. i V. i practicada el 27 d'octubre de 2003; acordar la cancel·lació de la inscripció corresponent i condemnar els demandats a satisfer les costes processals, inclosos honoraris d'advocat i de procurador.

Així per aquesta sentència ho pronuncia, mana i signa.

EL TRIBUNAL DE BATLLES

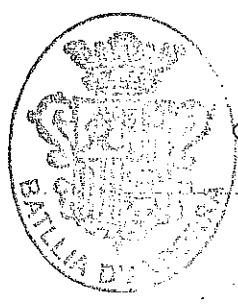
(Handwritten signatures and scribbles)

ES FOTOCOPIA conforme al seu original que es troba a la Secretaria de la Batllia d'Andorra.

Resolució notificada el 17/09/09.

En dono fe ./.

EL SECRETARI

SENTÈNCIA

En nom del Poble Andorrà.-

A la vila d'Andorra la Vella, el 27 de gener de 2011.

Reunida la Sala Civil del M.I. Tribunal Superior de Justícia d'Andorra, sota la presidència del M.I. Sr. Jean Louis VUILLEMIN, i els magistrats M.I. Sr. Joan Manel ABRIL CAMPOY i M.I. Sra. Eulàlia AMAT LLARI, ha adoptat la resolució següent:

ANTECEDENTS DE FET

I.- La Sra. M.V.P. va interposar demanda, de data 27-11-2008, envers el Sr. A.B.F. i la Registradora del Registre Civil d'Andorra, segons la qual demanava que es procedís a declarar la nul·litat de la inscripció de matrimoni dels Srs. A.B.F. i M.V.P. practicada en data 27-10-2003, amb imposició de les costes processals a la part defenent.

La representació processal del Sr. A.B.F., en data 18-12-2008, va oposar-se a la demanda i va sol·licitar que es dicti la sentència que en dret procedeixi, sense efectuar imposició de les costes processals.

La Registradora del Registre Civil va oposar-se a la demanda, per escrit de 18-12-2008, i va demanar que es dictés sentència per la qual s'absolgués a la Registradora de les peticions instades en la seva contra, amb imposició a la part actora de les costes processals.

En data 4-09-2009 el Mgfic. Ministeri Fiscal va emetre informe favorable a la pretensió de la part actora.

II.- En data 17-09-2009 es va dictar sentència per l'Hble. Tribunal de Batlles, essent la seva part decisòria la que segueix: "DECIDEIX Estimar la demanda

TRIBUNAL SUPERIOR DE JUSTÍCIA
Sala Civil

formulada en data 27 de novembre de 2008 per la Sra. M.V.P. contra el Sr. A.B.F. i la Sra. Registradora del Registre Civil; declarar la nul·litat de la inscripció al Registre Civil del matrimoni celebrat entre els Srs. A.B.F. i M.V.P. i practicada el 27 d'octubre de 2003; acordar la cancel·lació de la inscripció corresponent i condemnar els demandats a satisfer les costes processals, inclosos els honoraris d'advocat i de procurador".

III.- Ambdues parts litigants han interposat recurs contra la sentència d'instància. Així, la representació processal del Sr. A.B.F. va articular escrit de conclusions, segons el qual i pels motius continguts en el mateix sol·licita la revocació de la sentència. També, la Registradora del Registre Civil, per escrit de conclusions de data 7-12-2009, impugna la resolució d'instància i sol·licita la revocació de la mateixa, en consonància amb els arguments continguts en el cos del seu escrit.

Consta tanmateix a les actuacions que, en data 13-05-2010, es va dictar Providència, en virtut de la qual s'acordava: "DECIDEIX: Primer.- Suspendre sine die la tramitació del present recurs d'apel·lació registrat amb el número de rotlle 0272/09.

Segon.- Requerir a qui fou la representació processal del difunt Sr. A.B.F., part coapel·lant, a fi que en els millors terminis confirmi la identitat dels seus hereus, mitjançant aportació de còpia de l'escriptura notarial d'acceptació de l'herència, tot plegat a fi i efecte de poder prosseguir la continuació de la tramitació del procediment que ens ocupa.

Tercer.- Notificar la present resolució judicial a les parts interessades".

IV.- En data 14-10-2010, la representació de la part agent va articular escrit de contesta a les conclusions i en la mateixa data ho efectuà la Registradora del Registre Civil. També consta que, en data 21-10-2010, la direcció lletrada de la Sra. A.B.V., es va oposar al recurs interposat per la Registradora del Registre Civil i va sol·licitar que es declarés la fermesa de la sentència dictada per l'Hble. Tribunal de Batlles.

Ha actuat com a magistrat ponent el M.I. Sr. Joan Manel ABRIL CAMPOY.

FONAMENTS DE DRET

I.- Els motius o greuges del recurs que interposa la Registradora del Registre Civil contra la sentència d'instància es sintetitzen en els següents. En primer terme, considera que l'obligatorietat de la inscripció del matrimoni en el Registre Civil es després de l'article 3 LQM i art. 3 LRC, de manera que essent ambdós consorts de nacionalitat andorrana ha de constar la inscripció del matrimoni en el Registre Civil, sense que es pugui frustrar aquest mandat legal per la no compareixença a la signatura de la petició d'inscripció. Afegeix que l'obstaculització de l'accés al Registre Civil d'Andorra significaria la vulneració dels drets dels andorrans, atès que el seu matrimoni no seria reconegut davant de tercers ex art. 107 LRC. En segon terme, entén que si bé és cert que no ha restat provada la dificultat per a obtenir la certificació literal canònica del matrimoni, aquesta dificultat esdevé notòria i així, amb caire subsidiari, demanava que la signatura per un sol dels cònjuges s'hauria de considerar un defecte subsanable i no un supòsit de nul·litat.

Quant al recurs de l'altra part litigant, aquest es fonamentava en la imposició de les costes processals, de manera que argumentava que no té el Sr. A.B.F. el deure de conèixer la normativa del Registre civil i es va limitar a sol·licitar la inscripció del seu matrimoni i a lliurar la documentació que li fou demanada, de manera que no s'escau imposar les costes processals.

Nogensmenys, havent mort el recurrent Sr. A.B.F. durant la pendència del recurs, la seva representació processal sol·licita l'arxiu del recurs, tota vegada que entén que es tracta d'extrems personalíssims i en el mateix sentit es pronuncia la representació processal de la Sra. A.B.V., instituïda hereva universal en la successió del difunt Sr. A.B.F..

II.- Resulta clara la legitimació que ostenta la Registradora del Registre Civil per tal d'impugnar la sentència d'instància que declara la nul·litat d'una assentament d'inscripció d'un matrimoni celebrat a l'estranger entre andorrans, de manera que s'escau analitzar el seu recurs i, si no triomfa, examinar si el

recurs del Sr. A.B.F. ha de ser arxivat, atès que es tractaria, segons posa de manifest la representació processal del mateix i la direcció lletrada de la que resulta ésser la instituïda hereva de la seva successió, d'extrems personalíssims que no poden ésser objecte de transmissió.

La sentència d'instància fonamenta l'estimació de la demanda en que l'article 109 de la Llei del Registre Civil determina que "La inscripció dels matrimonis celebrats a l'estranger entre cònjuges, dels quals almenys un és andorrà o resident a Andorra, ha d'ésser promoguda pel cònjuge andorrà o resident... la petició d'inscripció ha d'ésser signada pels dos contraents o els seus apoderats, els quals han de signar també la inscripció juntament amb el Registrador". Conseqüentment, afirma que es tracta d'una exigència imperativa, sobre la qual no pot prevaldre el desig de fer concordar el Registre Civil i la realitat, a banda que la inscripció d'un certificat literal del Registre Civil de Barcelona, i no un certificat eclesiàstic, tampoc es podia portar a terme, tota vegada que l'article 109 LRC preval sobre l'article 5 LRC i manca el consentiment de la Sra. M.V.P..

L'argument de la Registradora del Registre Civil d'Andorra es fonamenta, per una banda en la desitjable correlació entre la realitat extraregstral i el que publiquen els llibres del Registre civil, de forma que en el cas present en el qual es reuneixen tots els requisits de fons, existència del matrimoni, autenticitat del document que ho acredita i legalitat conforme a la llei andorrana, no es pot deixar a l'arbitri d'un dels contraents el fet d'inscriure o no en el Registre civil l'esmentat matrimoni. Per altra banda, manifesta que es tractaria d'un mer defecte de forma que no dóna lloc a la nul·litat de l'assentament, sinó a la seva subsanació.

III.- És cert que la Llei del Registre Civil de 11-07-1996 determina en la seva Exposició de Motius i en el seu articulat (art. 3) la voluntat que accedeixi al Registre Civil la màxima informació possible, per tal que es produeixi una concordança entre el Registre i la realitat extraregstral, de forma que es facilita al màxim que l'administrat pugui acudir al Registre per a

declarar tot allò que li interessi assentar. I també esdevé cert que aquest principi informa moltes de les regulacions del nostre entorn relatives al Registre Civil. Així, succeeix amb la Llei espanyola del Registre Civil, on es supòsits on no s'ha produït la inscripció d'un matrimoni celebrat a l'estranger, la Direcció General de Registres i del Notariat ha establert que "El principi de concordància entre el Registro Civil y la realidad extraregistroal obliga a estimar que un matrimonio civil celebrado en Francia, según la forma local, por unos españoles en 1963 es inscribible en el Registro Civil español, en cuanto se compruebe la celebración en forma del matrimonio y la ausencia de impedimentos. No ha de importar que uno de los contrayentes se oponga a la inscripción, porque la obligación de promover la inscripción omitida se extiende incluso al Ministerio Fiscal por aplicación del citado principio de concordancia con la realidad [cfr. arts. 24 y 26 LRC (RCL 1957\777 y NDL 25893) y 94 y 95 RRC (RCL 1958\1957 , 2122; RCL 1959\104 y NDL 25895)] (DGRN 27-06-1992)". Baldament, el que s'acaba d'afirmar la normativa espanyola parteix d'una normativa específica quant a la inscripció del matrimoni, en la que s'indica que **"En todo caso, la inscripción podrá hacerse en cualquier momento, aun fallecidos los contrayentes, a petición de cualquier interesado, mediante la simple presentación de copia auténtica del acta sacramental o de certificación eclesiástica acreditativa del matrimonio"** (art. 71).

En canvi, l'ordenament jurídic andorrà no porta a les darreres conseqüències l'anhelada concordància entre el Registre i la realitat, tota vegada que l'article 3 LRC que estableix la constància obligatòria dels actes i fets referits a l'article 2 ho supedita a **"en els termes que la present Llei específica"** i el mateix s'esdevé amb l'article 5 LRC, com a argument emprat per la recurrent per posar de manifest que es tractaria d'una transcripció d'un matrimoni inscrit a l'estranger, tota vegada que aquest precepte permet l'assentament al Registre Civil d'Andorra de fets i actes d'estat civil inscrits a l'estranger. I en aquest supòsit, quan s'analitza l'article 46 LRC, ja es requereix que per a la pràctica de la inscripció a Andorra d'assentaments inscrits en altres Registres Civils es requereix el compliment dels altres requisits legalment exigibles, de manera que el legislador reconduïx la qüestió cap el precepte

específic que contempla la inscripció dels matrimonis celebrats a l'estranger per cònjuges, almenys un dels quals és andorrà, perquè en aquest precepte ja es parteix de la inscripció d'aquests matrimonis en Registres Civils estrangers (cfr. Art. 109 a) i c)). Per consegüent, i malgrat sigui un desideratum a cercar la concordança entre Registre i realitat registral, a diferència d'altres normatives, la legislació andorrana en aquest cas exigeix (art. 109 in fine) la signatura dels dos contraents per a poder practicar-se la inscripció.

Arribats a aquest extrem, i malgrat constin les exigències de fons, l'esmentat defecte no pot ésser entès com un defecte subsanable, perquè es sol·licita la declaració de nul·litat de l'assentament, atès que el mateix s'ha practicat sense donar compliment a les exigències formals imposades per la legislació del Registre Civil i d'acord amb allò que es preveu a l'article 146 LRC esdevé competència dels Tribunals. Baldament el que s'acaba d'afirmar, res impedeix que, en ares de concordar Registre i realitat, i malgrat l'assentament d'inscripció s'entengui que no s'hauria d'haver practicat, sí que, una vegada ferma la present resolució, mitjançant l'expedient registral, amb intervenció del Ministeri Fiscal i a petició de part interessada, es pugui aconseguir la concordança desitjada entre el Registre civil i la realitat (cfr. Art. 147 i següents de la LRC).

IV.- La desestimació respecte del fons del recurs de la Registradora del Registre Civil fa innecessari l'examen del recurs interposat pel difunt Sr. A.B.F., tota vegada que la instituïda hereva en la seva successió manifesta la seva voluntat que la sentència d'instància sigui confirmada, la qual cosa significa la conformitat amb la mateixa i el desistiment del recurs interposat pel seu causant. Nogensmenys, sí que cal analitzar la determinació de les costes processals, no solament perquè en el recurs de la Registradora es sol·licitava que no s'imposessin les costes processals, amb caràcter principal i subsidiari i que les mateixes fossin suportades per l'altra part litigant. I al respecte convé posar de manifest que de conformitat amb allò que es preveu a la Novel·la 82, cap. X, i a la jurisprudència de la Sala que la desenvolupa, les costes processals no s'han d'imposar en els casos en els quals la complexitat de

l'afer o els dubtes de dret justifiquin la no imposició. En el cas que ens ocupa, la Registradora defensa la inscripció del matrimoni en la transcripció d'un assentament d'un Registre civil estranger i amb la desitjada concordança entre Registre i realitat, amb una interpretació teleològica de la normativa, mentre que la Sala, a l'igual que l'òrgan judicial d'instància, malgrat la finalitat de la norma jurídica pugui ésser la referida in genere, no es porta amb la regulació detallada fins a les darreres conseqüències, de manera que la interpretació literal i sistemàtica abonen la solució adoptada. De conformitat amb les anteriors premisses, procedeix revocar la sentència d'instància quant a les costes processals i no efectuar pronunciament de les costes d'aquesta alçada.

Vistos la legislació vigent i els Usos i Costums aplicables al present cas,

La Sala Civil del M.I. Tribunal Superior de Justícia d'Andorra,

DECIDEIX

ESTIMAR EN PART el recurs interposat per la Registradora del Registre Civil contra la sentència, de data 17-09-2009, dictada per l'Hble. Tribunal de Batlles i revocar exclusivament la seva part decisòria, en el sentit de no efectuar imposició de les costes d'instància a la Registradora demandada, mantenint la resta dels seus pronunciaments. No s'escau efectuar imposició de les costes d'aquesta alçada.

Així per aquesta nostra resolució, de la qual en serà tramés testimoni a l'Hble. President de la Batllia, per al seu coneixement i als efectes escaients, definitivament jutjant, ho pronunciem, manem i signem.-